

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 24. ANULU XIV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 24 Martiu (5 Apr.) 1866.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. iar cu litere mici, pentru o don'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune

la „Telegrafulu Romanu“

pe patrariulu alu doilea (Aprile, Maiu, Iuniu) alu anului 1866. Pretiulu abonamentului pe unu patrariu de anu; pentru Sabiu 1 f. 75 xr.; pentru districte si provinciile monarchiei austriace 2 f.; pentru Principatele romane unite si strainatate 3 f.

Abonamente se primescu si pe jumetate si pe trei patrare de anu.

P. t. DD. cari dorescu a ave acestu diariu suntu rogati a-si tramite de tempuriu listele de prenumeratiune desvoltu corese, insemnandu cu acuratetia si postele ul t i m e si — a le adresá la

Editor'a „Tel. Rom.“ in Sabiu.

Afacere politico-bisericesca.

Ati n'a. In jurnale totu se mai scrie: ca diferentiele intre ministrii si Sinodulu Greciei dureza, si ca pan'acum nu s'au aflatu nici o carare spre impacatiune, caci Regimulu remane prelunga aceea, ca Episcopii propusi de elu Regelui, si denumiti de catre Regele, sa se sfintiésca, dar Sinodulu nu va sa face acést'a. De aceea apoi unii sfatuiescu Regimulu, sa amane totu lucrulu pana la constituirea altui Sinodu, si sa lase deocamdata Eparchiele fara Episcopi. De aci apoi vrea sa deduca altii, ca Sinodulu va semana multe rele, si este problematicu, ca Sinodulu viitoriu, de care Regimulu leaga speranti'a s'a, va face altcum, decatu celu presentu. Apoi dicitu gubernamentalii si aceea: ca deca Regele n'aru avea alegere libera intre candidatii propusi, pentru ce dice legea (politica) ca pentru fiacare scaunu episcopescu are Sinodulu sa propuna trei? de unde apoi deducu acesti gubernamentali, ca Sinodulu nu este in dreptulu seu, candu se opune, si ca prin o influentia din óresi care parte aru avea de cugetu sa faca noue Canone in biseric'a ortodocsa, si ca resistinti'a Sinodului aru avea cause mai insemnate si o dimensiune mai mare, decum s'au pututu vedea la inceputu. Suntu si de aci'a, cari stauiescu a mijloci impacatiunea prin induplecarea Episcopilor noudenumiti spre renuntiare de buna voia la denumirile loru de Episcopi.

Noi nu ne potemu mira din destulu, ca unu Regimu constatoriu din fiii Bisericeii nostre ortodocse pote provoca astfelu de conflictu, candu institutiile positive bisericesci suntu asiá de ratiunali, incatu Regimulu Greciei si-aru putea gratula siesi, ca acele institutiuni rationali suntu bazele si principiile prescise pentru alegerile Episcopilor noi in Biserica ortodocsa, precum acele le-amu atinsu in nr. 21 alu Telegr. rom.

Insa deca vremu, ca sa fimu sinceri, trebuie sa observamu: ca nu ne putemu mira de totu, caci Regimulu Greciei nu-si gratuleza siesi pentru acele Canone; caci unele Canone legiuescu simplu: cumca alegerile Episcopilor au sa se faca in Sinodu; dar suntu altele, care vrendu sa puna abusuriloru stavila, legiuescu: ca tota alegerea facuta de catre boieri pentru Episcopu, presbiteru seu diaconu este invalida dupa Canonulu, carele dice: deca vre-unu Episcopu, intrebuintiandu lumesci stapanitori, aru laa Biserica prin acesti'a, sa se depuna, si sa se segregaze inca si aci'a, cari s'aru cumineca cu ei, caci se cuvine, ca celu ce se inainteza la Episcopia, sa se alega de Episcopi, precum Parinti din Nicea au renditu in Canonulu, ce dice: Se cuvine, ca Episcopulu sa se asiedie de toti Episcopii, cari suntu in Metropolia; si deca un'a ca acést'a aru fi cu neputintia ori pentru lungimea calei, ori pentru ori care cauza, trei sa se adune negresitu intr'unu locu, facendu-se alegatori, ear cei ce nu voru fi de fatia, se voru conglasu prin scrisori, si atunci hirotonirea sa se faca. Ear intarirea celoru ce se facu, sa se dea Mitropolitulu in fia-care Mitropolia.

Cu buna sema Canonele de categori'a acést'a nu placu Regimulu Greciei, carele nizuesce la absolutismu fatia cu institutiunile bisericesci rationali.

Sciindu noi aceste, ne incumetamu a intrebá lumea crestina si civilizata: ore pote cugeta Regimulu Greciei, ca in dispuetiu-

nile sale aru fi mai mare moralu, decatu in representatiunea canonica a Sinodului?

Trebuie sa scia Regimulu Greciei, ca, candu este vorba despre punerea Episcopulu nou, nu se pote pierde din vedere institutulu episcopescu in Biserica crestinesca; nu se pote ignora nici scopulu nici urmárilu acestui institutu, dar nici puterea spirituala a lui. Evreii nu se sfadescu cu nime pentru punerea Rabinulu loru principalu, nici se cere alt'a, decatu sa fia nepatatu politicesce. Dar Regimulu Greciei nu lasa in pace Sinodulu loru, sa urmedie dupa Canone la punerea Episcopiloru noi! Deca acést'a va acelu Regimu, mai nainte sa se dechiare incontr'a aceloru Canone din Pidalionu si din Sintagm'a Canoneloru edata prin Canonisti greci Ralli si Potai, si tiparita la Atina in dilele nostre, care Canone nu le primesce, ca sa scia Biserica ortodocsa, cu cine are sa faca. Dar pana acést'a nu o va face, sa aiba bunatate a observa acele Canone sante si folositoare pentru ori care statu crestinescu, si adeca 1, ca fiacare Eparchia prin onoratoriul clericu si laicu sa presentie Sinodulu cati va voi de Eppi; 2, ca Sinodulu sa lase censurarea acestei propuneri, si alegerea celoru mai demni, ear Mitropolitulu designarea unui'a dintre cei alesi de Sinodu, si in fine propunerea acestui designatu de Eppu prin Mitropolitulu spre denumirea urmanda prin Rege. In privinti'a alegatiei acei'a, unde se dice, ca Regele n'aru avea liber'a alegere, deca numai unulu i s'aru propune, afirmamu, ca aceea este o sofisma nepotrivita pentru institutiunile bisericesci rationali si sacramentali, pentru ca, Regele dopa natura lucrulu pote reiepta Sinodulu propunerea, deca celu propusu de Episcopu s'aru gasi petatu in privinti'a credintiei si alipirei sale catre Regele seu.

Ni se pare noue, ca Regimulu Greciei nu atata in favorea dreptulu maiestaticu, catu in favorea omnipotentiei birocratice pretinde, ca Sinodulu sa candidie Regelui trei individi pentru unu postu de Episcopu, caci candu Sinodulu propune Regelui numai unu individuu spre denumire, atunci nu se lasa campu de volnicia a omnipotentiei birocratice. — Inchieemu parerea nostra cu aceea, ca este o calumnia prosta, candu din incidentele susamintitu vreau unii sa deduca acea urmare, ca si cum Sinodulu Greciei de aceea se opune Regimulu, ca este influentiatu de óresi care parte spre a face Canone noue; caci purtarea faptica a acestui Sinodu documenteaza preainvederatu, ca remane credinciosu Canoneloru bisericesci, pentruca altmintrelea n'aru apera cu atata taria fatia cu Regimu Canonele positive ale Bisericeii universale.

13

Contemplári.

III.

Mai multu seu mai putinu, catu privesce cele din launtru, adela ordinea dilei unire a Transilvaniei cu Ungaria. Cuventu frumosu cuventulu unire, pentruca cuprinde un'a din ideile cele mai frumoase; concursulu tuturor seu mai multoru cu ajutoriu imprumutatu, spre unulu si acelasi scopu cu un'a si aceeasi tendintia. Si totusi acestu frumosu cuventu fu de multu ori forte fatalu pentru omenime, pentruca sub firm'a cuventulu acestui'a, destule ori nici nu se lucra cu ajutoriu imprumutatu, nici spre unulu si acelasi scopu, nici cu un'a si aceeasi tendintia. La atare casu aduce acestu cuventu desbinare, va sa dica contrariulu, dela ceea ce aru astepta omulu, a uneora chiaru si cate unu reshoiu civilu de cea mai trista aducere aminte. Ideile cele mari suntu folositoare omenimei candu acést'a este sincera fatia cu ele; aspre cu omenimea si funeste pentru dens'a, candu e nesincera si vrea a se servi de ele ca de nisco instrumente. Si apoi ce e mai ingroditoriu, decatu ca pedeps'a unoru atari rataciri cade totdeun'a asup'a celoru rataciti, dar si asup'a celoru ce nu au cautatu a refrange ratacirea de tempuriu.

Sa venimu la unirea cu Ungaria. Aci sa facemu unele reflexiuni si adeca mai antaiu asup'a elementeloru, cari sa conluere la realizarea unirei. Vorb'a e aici de doue tieri seu complesse mari, cari nici un'a, — uitandute putinu pe mapale etnografice ale acestoru tieri, — nu facu o simpla unitate. Acum ori din care parte candu s'aru sortia seu din ambe partile, deca se va presipita unirea, pana a nu fi in chiaru despre folosele acelei'a nu aru fi du-

1200

ratore tocma si candu s'aru realisa. Pentruce? pentruca nu are baza de josu, din pamentu amu dice. Spre acestu sfersitu, partile cari facu intregulu fia-carei din aceste tieri, trebuie sa fia aduse, ca sa lucre spre unu scopu cu aceeași tendintia. Partile aceste in sa fia unite intre sine inlauntrulu loru deca voru sa aiba votu decisivu in o atareponderosa cestiune. Alteum sentintia de mai susu.

La noi romani ardeleni, cari cu dreptu cuventu prindemu a fi o asemenea parte, nu se vede a fi asiá. Disarmonia in pareri se vede a fi mare, nu in scopu si in tendintia, ci in mijlocele seu cararile cátra amendoué. La noi astadi mai cáti individi atatea pareri in privintia acést'a. Si de unde acést'a din ambitiunea de a trece fia-care de politici mari, d a t a t o r i d e t o n u. Nu cauta nimenea deca e in stare sa cuprindia totu câmpulu situatiunei si deca póte sa domineze cu vederea spirituala tote amenuntele ce se intempla, ca sa-si póta face adeveratele combinatiuni politice. Fiacare ese cu ce-va extraordinariu si inchide prin acést'a de multe ori calea acelu ce aru avé sa lucre cá ch i a m a t i spre acést'a. La noi, mi se pare, suntu multi cari, fiinduca nu suntemu asiá de fericiti (?) cá fratii de peste Carpati, unde celu putinu pâna deunadi, mai fia-care indata ce-si scuturá pulberea adunata de pe bancele auditóreloru academice; aspirá la unu foiliu de ministru, — aspira de a-si vedé portretulu depinsu si biografia descrisa si predata publicitatiei.

Esto dreptu ca ideile trebuie sa se esprime liberu, pentruca numai pe calea acést'a se lamuresu intrebările cele mari ale tempului; dara este dreptu si aceea, ca in politica ele trebuie sa aiba unu substratu concretu si numai de pre acé-l'a sa se desvolte. Altmintea creámu in aeru, ceea ce este iertatu poetiloru si filosofiloru.

Dar sa nu precipítámu lucrulu. Amu dísu sa nu creámu in ventu. Bazea nóstra dara inca trebuie sa fia istorica. Istoria in sa nu trebuie sucita si intórta dupa bunulu placu alu cui-va, ci urmarita cu seriozitate si deducendu dreptu dintr'ens'a. Politiculu va aflá si pagine de acele intr'ens'a, cari lu voru umili, si ii voru amari sufletulu, in sa deca suntu odata nu le póte ignorá, ci totu ce trebuie sa faca e, cá reulu din trecutu sa nu-lu lase a se mai repeti. Mi vine a crede, ca nóue ni-au stricatu si impilările barbare, dar mai multu va fi contribuitu desolarea si indiferentismulu. Dovad'a aru fi si astadi, deca nu ne-amu tredi cu o óra mai nainte si amu lasá cumva sa ne scape ocaziunea din mâna. Au fostu si tempi grei, dara au fostu si unde natiunea au resufatú si se puté reculege. Neintelegerile seu nepasarea unor'a de altii ii au aflatu nepregatiti de eveneminte grele; curagiulu si virtutea barbatésca au fostu atunci zadarnice; ducii romani unulu cáte unulu au fostu mai multu seu mai putinu supusi. Nepasarea nu au incetatu aci, ci nutrindu desolarea ei mai departe au facutu de puterile cele mai bune au esítu din sinulu nostru si astadi numele cari ilustra odata faptele natiunei nóstre, ilustra pe o natiune cu totulu straina, cá sa tacemu de urmările cele lalte cari ne suntu tutaroru precunoscutu.

Noi ne plângemu neincetatu asupr'a legiloru celoru rele din trecutu si acelu ce ne apasa astadi. Reutatea loru nu se póte negá. Me amu provocatu si eu la ea, pentruca este factica. Dara prin buna chibzuiala si prin contielegere, ce pedeci nu potu invinge ómenii? O trupa, carea sub pretestu ca inamiculu are pré multe arme, vrea sa incungiure lupt'a nu e demna nici de a purtá arme, nici de numele seu, cáci unde va fi acelu inamicu, carele fára de lupta sa faca vre-o cestiune? Spre a finé lupta in sa trebuie o d'sciplina armonica asiá incátu bratiulu fia-cáruia, seu mai bine puterea lui sa nu fia risipita in desiertu. Mai departe trebuie unu stindardu lângá care sa stea fia-carele cu credintia si cu sinceritate.

Sa fimu mai concreti. Magiarii pretindu lucruri, cari nóue ne suntu vatemátore legile de uniune din 1848 ne amenintia nationalitatea. Legile le-au fáctu ei fára de noi si de aceea nu ne placu nu potu sa ne placa. Decátu cestiunea acést'a astadi e in cursu fiindu ca o ceru póte interesele mai inalte ale statului. Ce sa facemu noi dara? Sa nu mergemu unii pré detotu inainte isolati, cáci ne putemu retáci. Altii sa nu romanemu pré detotu inapoi, ci sa ne adunámu toti in o grupa, sa ne adunámu tote argumentele reale si de folosu, sa aratámu ce ne este nóue favoritoriu fatia cu acea cestiune. Deslegarea cestiunei trebuie sa ne aple in sa gat'a. Amu statoritu ce-va sa stámu pre lângá acea statorire. Eu credu ca cine se departa de conclusele si votulu „minoritatiei“ române dela Clusiu se abate dela calea cea adeverata totu asiá cá si cine face deductiuni strictu literale.

Deca romani se voru reculege si voru lepadá gresielele trecutului; deca ei pre lângá loialitate voru pastrá si tactu si nu-si voru parasí faptele loru insusi; deca nu va vrea fia-care sa esceleze pentru sine; deca unulu seu altulu si si va recunósce puterile sele dupa cátu le are si va cedé rolulu celu insemnatu in vietia publica a celui care e pregatitu pentru elu: atunci tote temerile cari le avem si de mentionat'a uniune si de nemzet egyeség si de c. l. tote voru disparé si atunci natiunea nepreocupata si neimpedecata va putea cautá curatu in fatia acelu cestiuni si va judecá ce e cu ele de facutu din parte-si. In tipulu acést'a vomu ajunge mai in graba la

o stare definitiva a lucrurilor si la imbunatatirea sortiei vietiei in toti ramii ei, inaintându vindecarea releloru din trecutu.

Eveneminte politice.

S a b i i u in 23 Martiu.

Despre diet'a unguresca se dicea ca va fi amanata pâna in Decembre si ca va remané numai comitetulu pentru afacerile comune, carele sa-si continue lucrările sele. N. Fr. Bl. deminte scrierea acést'a afirmandu ca in cercurile competente nu se scia nimic'a despre asiá ce-va.

Pentru deputatiunea regnicolara s'a pregatitu dejá quartire in Pest'a. Comisiunea croato-unguresca se va si apucá de lucru indata dupa serbatori.

„P. Naplo“ dice ca scia din isvoru competentu ca Majestatea Sea imparatés'a, pre la mijloculu lui Maiu va veni cá sa petróca la Fúred.

Unu corespundinte din Vienn'a alu „Boemiei“ scrie cu 28 Martiu, ca dupa cum e situatiunea, resboiulu e neincungiurabilu. Nu se mai indoiesce nimenea despre aceea, ca Prussia nu mai vrea sa scia nimic'a despre o intielegere si ca afacerile diplomatice se potu privi de intrerupte.

Prussia au indreptatu o depesia cátra statele germane de mijlocu si mici, in care le espune, ca Austria fára a fi provocata din partea Prussiei arméza si cá sa nu se mai intemple ceea ce s'a intemplatú la 1850, candu au surprins'o, este silita a armá si ea. Prussia trebuie sa cugete si la securitatea de fatia dar trebuie sa póte grigia si de cea a viitorului. Insi-randu de aci inainte o multime de pecate a le Austriei inchiae cu recercarea de a se dechiará fia care statu, ca incátu póte computá Prussia la ajutoriulu loru, la casu candu o aru atacá Austria seu candu o aru sili la resboiu prin amenintiári nedubie. Din Breslau se telegraféza, ca redactiunile aru fi avisate din partea presidiului de politia a nu publicá nimic'a despre miscările militari.

Respunsurile statelor mici la depesi'a indreptata cátra ele nu aru fi favorítore Prussiei. Acestea cu provocare la constitutiunea federatiunei dícu, ca acelu membru alu federatiunei, carele ataca pre altulu se face vinovate devatemarea federatiunei.

Multu si promitea unele díuarie dela o convorbire a lui Bismarck cu tramisulu Austriei la curtea din Berlin, cont. Karoly, dara scirile mai próspete si decátu acésta scire arata cu rezultatulu nu au pututu fi mare, pentru ca Prussia in aceeași dí au pusu marin'a sea dela Kiel in stare de resboiu si totu atunci ni se spune de mobilarea mai multoru corpuri de armata.

Din P a r i s u cetimu acum despre a trei'a conferintia in privintia principatelor dunarene române. Presse are sciri ca din partea Angliei s'aru fi fáctu propunerea, ca tributulu, ce e de a se pláti portiei din partea Romaniei, sa se capituleze si sa se privésca ca o datoria. In tipulu acést'a tributulu incéta fára de a perde Turci'a materialicesce ce-va. Atunci se renuntie de titlulu de suveranitate si lasandu Romani'a libera cu totulu, siesi sa-si póta alege unu principe strainu. La acést'a sa fia protestatu energicu reprezentantele portiei. — Printiulu Napoleonu s'a impacatu de totu cu verulu seu imperatulu Napoleonu.

Caletoria cea nóua a principelui Napoleonu in Itali'a, da multor'a multe de cugetatu. Insemnatatea ce se da acestei caletori urméza si dela conferirile cele multe cu imperatulu. Se dice ca scopulu aru fi a dá Italiei in modu decisu inviatiune cum sa se póte ea intemplantu-se resboiulu intre Austria si Prussia. Aici insemnámu si acea scire ce se stracorá dilele trecute prin díuarie si adeca, ca Itali'a aru fi incheiatu seu aru fi pe cale de a incheia o conventiune cu Prussia.

Din R o m a n i ' a ne aducu díuarele scirea despre desfiintarea corpurilor legiuitore de pâna aci si despre convocarea unei constituante pe 28 Aprile an. cur.

Colegile electorali dice „Románulu“ suntu deschise de astadi 18 Martiu, spre a puté incepe desbaterile si intrunirile.

Alegatorii primari din sate se voru intruni in díu'a de 9 Apr. spre a procede la alegerea delegatiloru. — Acesti'a voru veni indata in Capitalea districtului, unde voru avé 8 díle spre a se intielege asupr'a deputatiloru ce au a alege. Alegerea acestor'a se va face la 17 Aprile.

Colegile primarie de orasie se intrunescu la 12 Aprile. Delegatii alesi procedu in díu'a de 19 Aprile la alegerea deputatiloru ce au a alege. Alegerea acestor'a se va face la 17 Aprile.

Adunarea constituante, se va deschide in díu'a de Joi 28 Aprile.

S a b i i u 23 Martiu. Hrm. Ztg. raspunde la cele reflectate de noi in nr. 23 asupr'a reproducerei corespundintiei nóstre din Pianulu de josu. Hrzg. dice ca nu se afla motivata de a corespunde provocárei nóstre. Cá sa nu lungimu lucrulu spunemu, ca dreptu motivu spre acést'a, mai intáiu ne denegá corespundintia de a fi a nóstra, pentruca o au adusu si Gazet'a Tranniei atunci, dupa ce se provocase Hrzg la Telegr. si dupa ce-i fácuemu si provocarea din partene. Cu tote aceste spre a o convinge si mai tare si a nu

lasă nici o îndoială despre aceea că corespundința a fostu-a noastră, după cum o au marturisit și Hrztg, spunem că aceea e la noi și se poate vedea, căci noi o peștrâm încă. Alu doilea motiv e obiectivitatea cu carea privesc Hrztg lucrul. Unu espedientu foarte estinu de a acoperi subiectivitățile cele multe ce se întempla în giuru de Hrztg, cându acele privesc pe ai sei, și cându e de a aruncă altor'a cătu se poate de mari și mai scie Ddieu ce subiectivități. Nu avem acum nici tempu, nici voia, și acest'a, și în interesul păcii și înfrățirii natiunilor ardeleno de a rescoldi pre subiectivitatea, cu care se lauda Hrztg. În cătu pentru aceea ce dăce Hrztg. în motivarea sea mai departe „ca asemenea motive“ cum suntu adeca cele din menționat'a corespundința suntu estine că alunele, e tristu dar adeveratu, că la noi în țiera asiă e, căci unde te întorci în țiera vedi ignorandu-se egal'a îndreptărire, vedi escamotandu totu ce se poate, numai și numai ca romanii să fia nedreptățiți. Și asiă e și pre pământulu dîsu sasescu. Sa nu mergem mai departe și la alte exemple, ci la reprezentatiunea scaunelor în universitate. În unu alu treilea motivu pentru care nu vrea să ne răspunda dăce, că relacerea motivelor din cor. nu aru vatemă pre romanii și nu aru laudă pre sasi. Asiă e, dăce Hrztg. aru fi fostu și cându au estrasu acele sîruri asiă de obiectiva, bună ora ca eri, și nu aru fi aretatu ca sasi pentru susținere a fratietății și au facutu ce au făcutu. H. Z. asiadara singura și dictăza judecat'a, cându dăce ca acele motive resaru din neîncredere și certe între natiunalități, pentruca tacerea acelor dîse în desu menționat'a corespundința și apasarea susținerii fratietății, ce este alt'a decâtu o lauda de sine sêu dăce vrea cine-va, unu felu de indignatiune căce romanii din Scaunulu Sabesiului unde suntu în absoluta și preste absoluta majoritate nu facu, ceea ce putem dăce cu dreptu cuventu, că nu facu sasi în tôte celelalte scaune cu tôte ocașiunile. Dăce dorește cine-va că urele, certele și alte ticalosii să încete odata noi apoi suntemu cei d'antăiu cari dorim. Și apoi asiă simpli cum suntemu și cari nu pretendem monopolulu civilizațiunii, o amu facutu ori unde ni s'a datu ocașiune, exemplu Sabesiu, pâna cându frații sasi au binevoitu a se abate dela acestu principiu sanatosu.

Dloru fii obiectivi în tôte dăca sunteți, nu dăceți numai, dar și faceți, căci numai asiă se va înradacină în noi încrederea împrumutată și fericirea comuna pe carea o dorim din anima și carea credem că aru fi tempulu că sa se habiliteze odata în țiera noastră.

Sabiu 24 Martiu 1866. Comitulu pentru ajutorirea juristilor lipsiti de mijlocele subsistintei face prin acest'a on. publicu cunoscutu, cum ca 17 fl. 60 xr. v. a. cari iau tramisu dl. Ioanne Auranu jude procesuale din tinutul Tolgiesiului, publicati în nr. 79. a. tr. a. acestui diuaru precum și 7 f. 32 xr. incasati înca în an. tr. și cur. ca interese după o obligatiune despre desdaunarea pământului de 100 fl. daruita de către unu domnu din Oradea-mare în 1862 — asiă dara preste totu sum'a de 24 f. 82 xr. abstragendu 10 xr. portulu postal, s'a împarțitu în lunile Ianuaru și martiu a. c. între juristii: Ioann Tisso an. IV Ioann Piso și Demetriu Truli'a în an. II și Alessandru Comanescu în an. III. Comitulu o a făcutu acest'a numai după ce s'a convinsu despre bun'a purtare a respectivilor și despre lips'a mijlocelor de subsistintă și în fine despre laudabil'a diligența în studiile academice.

Deci Comitulu facendu acest'a cunoscutu publicului se simte totu odata îndetoratu a exprime, în numele împartășitorilor de beneficiu, cea mai adenca multiamita stim. binefacatori. Totu cu asta ocașiune cumunica durerosa scire ca bravulu juristu Tisso unulu din cei împartășiți au reposatu. În fine Comitulu repetesce acea neplacuta incunosciintare, că dăca și suntu înca multi tineri, cari aru merită a fi ajutati, acestu comitetu, desecandu-i cu totulu mijlocele, nu se mai afla în acea placuta pusetiune de a corespunde scopului și sarcinei ce au avutu asupra-si; afara dăca cumv'a bunatatea bine simțitorilor va concurge de nou spre ajutorirea fii-loru natiunii.

M a n u m / p Pres.

Bucovina. Fôia societății de liter. și cultur. poporului român Bucovin'a nr. ne aduce decurgerea adunării generali ce s'a ținutu în Cernăuți. Adunarea se deschide prin presiedintele Societății D. Georgiu Harmusachi cu următoarea cuventare:

Prea onorată adunare!

Deschidendu a dôn'a adunare generale a Societății noastre, amu onôre a ve bineventă în numele Comitului Societății cu salutare de fratie. Sosirea d-loru vôtore din diferite părți ale țierei, este o dovêda vie și multu mangăitoare, cumca împregiurările anulului cele apesătoare și prea nefavorabile pentru tôte lucrările spirituale, și anume catastrof'a, ce au surprinsu țiera noastră și au cufundatu cea mai mare parte din ea în lacrimi și suspinuri, *) nu au pututu nedusî zelulu și caldur'a inimiloru, nu au pututu slăbi simpatia d-loru vôtore pentru scopulu Societății acesteia, pentru interesele culturai nationale.

*) Nevoia cumplită în urm'a a doi ani neroditori.

Aveti dreptate domnilor și fraților. Căci numai cându vomu sustine și onora noi în sine, interesele natiunalității noastre, — numai atunci vomu pute pretinde cu dreptu cuventu și de la altii, a le respectă. — Nu ne-au probatu în destulu esperința timpilor trecuti, că cându noi nu amu ganditu la ele, — și de altii au fostu uitate? Au trecut timpul cei patriarchali, unde cei mari gândeau pentru cei mai mici, cei puțin pentru cei multi. Libertatea au treditu mintile din somnu, au desmortitu inimile, și au desceptatu în noi consciința îndatoritorilor noastre. Fiesce-care din noi simțiesce astadi adencu legea nestramutabila a ordinii vietii morale: că poporulu care nu înainteză în cultura, zace la pământu, spre a fi calcatu în picioare de cei ce alêrga înainte și trecu preste ei.

Unde aru fi poporulu nostru astadi, dăca miscarea spirituală presenta aru fi începutu cu o generatiune mai înainte?

Spiritulu se pierde în cugetări în fati'a acestei priviri, și inim'a sa fragmenta în durerose simțiminte.

Precum individulu suntu și poporele adesu supuse fatalității unui destinu arbitrariu. Poporele suntu înca cu atātu mai fericite, căci vietia lor este mai lungă și le îngaduesce suplinirea unui trecut sterpu, nefolositu.

Dăca lucrările ale junei noastre Societăți înca nu suntu potrivitu cu fierbintele noastre dorinti, — mai în tînsu, ci marginite prin mijlocele noastre; apoi scopulu Societății este unu isvoru necesatu de însufletire, care purure va cresce cu simpatia activă a d-loru vôtore. Căci cine mai tagaduesce în diura de astadi, cumca desvoltarea limbii, a literaturii, a învățămîntului natiunalu este unu iculu mijlocu pentru unu poporu, spre a ajunge la rodurile culturai, la propășire în tôte relatiunile vietii, la bunăstarea materială, la lumina, la sacrificare patriotică, onôre, fericire.

Nici vre-odata nu s'au înaltiatu la o trêpta însemnată de cultura, care au cercatu acest'a prin mediulu unei limbi streine, și nu prin limb'a sea maternă. Nici vre-odata acolo cultur'a nu au pututu strabate în poporu, ci au fostu numai privilegiulu unei minorități minime; — ear poporulu au remasu ne cultu, ignorantu, sermanu, nebagatu în sêma, despretiuitu de către semintiile cele cu limba cultă.

Unu arbore strămutatu din pământulu seu natalu, de sub cerulu celu albastru, unde-lu nutrescu ploile de primăvera, și-lu încaldiesce sôrele, și-lu desmêrda ventulu, care-i desvalesce flôrea, — va produce cu totulu alte roduri într'o încăpăreștrimită și întunecôsă, unde și pământulu și temperatur'a și angustimea spatiului și nesciintia gradinariului i voru sminti și nădusî firêsc'a sea desvoltare. Rodurile voru fi prôste amare și puțin, ear arboarele va remănă micu strămbu și bolnavu.

Nationalitatea unui poporu, — individualitatea sea genetica, osebită de alte semintii prin limb'a sea maternă — este atātu de vechie că poporele. Dreptulu de a-si conservă și cultivă nationalitatea, care culmineza în limb'a maternă este sânta a natiunii, principulu triumfatoriu alu civilizațiunii moderne.

Varietăți.

Din Toronto lu are Zkft o corespundința, din carea se vede cum se esplica justiti'a în acelu comitatu.

„Nu demultu“ sa dăce în acea corespundința „unu caratoriu de apa din T. Beese, smintitu la minte și din asta cauza eliberatu din statulu militar, mană pe o strada asinulu seu încarcatu cu apa. Niscari petulanti nu-i dara pace, ci 'lu necasira pâna ce bietulu smintitu începù a-i injurâ. Pentru acest'a injuratura fu prinsu și arestatu. După-ce au statu smintitul și asinulu ôre cătu tempu în prinsôre la oficiulu cercualu, lu luă la ascultare, aplicandu-se la acest'a și nisce „mijloce domole de tortura“, adeca, la trasu de peru la tratatu cu pâlmi și lovituri de fakos, pentru că sa-lu înduplece a spune adeverulu, ceea ce s'a și întemplatu. După finirea acestei ascultări, caratoriulu de apa s'a pedepsitu cu betie. În fine și după acest'a si reprimi libertatea mai antăiu caratoriulu de apa după aceea asinulu, carele trebui sa siêda și elu și sa flamandiesca în arestu pentru pecatulu dlui seu.

Doue servitôre tinere fura delinute pentru o mica gresiêla o nôpte întrega în arestulu comunalu. A dôn'a di înca cautara a curatî padimentulu locuintei judelui cercualu, a-i spalâ ferestile și după aceste tôte, puse pe o bute li se aplica o pedepsă trupesca cu corbaciulu și acest'a înca publice.

Ce dăce Dta, „întreba corespundintele, la procederile aceste în Ungari'a constituțională?“ La care redactiunea raspunde.

„Dăca nu aru fi datatu referatul acest'a din Toronto aru trebui sa credem că l'amu primitu din Turci'a. „Suntem curiosi“ adauge mai departe ce felu de rectificare oficială se va dá acestorui fapte, împertășite de o persôna onorabilă.“

Principatele române unite.

Proclamațiune către români.

Români!

Natiunea româna, credincioasă principiilor celor mari și natiunali, consacrate de votulu unanimu alu divanurilor ad hoc, a reintratu, la 11 Februaru, în deplinătatea drepturilor ei, și re-

pețindu-ai nestramutata-i credință pentru cele patru puncturi, proclamate din nou de guvern și de corpurile constituite, ea a plecatu cu o taria neclintită pe calea ce duce la consolidarea definitivă, a dorinței și a voinței sale.

Guvernul, aclamat la 11 Februarie de toată țara, și recunoscut în data de Adunare și Senatu, a declarat din întâiu momentul ca, în impregiurările solemne în care ne aflăm, dorința și voința lui este, să întretină cea mai deplină armonie între el și corpurile legiuitorie. Conducându-se de această linie, el merse, chiar în fața vuetelor opiniiuni publice, până a prelungi sesiunea ordinară a acestor corpuri.

Adunarea, în loc de a ține seama de spiritul ce a dictat purtarea guvernului, și mai ales de pozițiunea cea delicată a țării, a început a pune pedece în calea națiunii și a areta tendințe, cari, fiind tolerate, aru pute periclita faptul din 11 Februarie și însasi esistența noastră națională. Acele tendințe s'au datu pe față în ședința Adunării de ieri (17 Martie). S'au făcutu încercări evidente de a se nega Locotenentiei Domnesci un'a din cele mai de capetenia prerogative, aceea de a pute consulta națiunea; i-a aretat fără șfiele scopul de a se perpetui, de a se preface astfel în convențiune națională, și a face a se presupune, prin acestu faptu, ca națiunea însasi aru li dispusa a intra pe calea anarhiei. Guvernul, neputendu săvâi unui singuru minutu în fața unei asemenea atitudini, a disolutu Adunarea, a închis sesiunea Senatului.

Români! Votulu din 11 Februarie a deschis o eră nouă pentru viața noastră națională. Acelu votu cere, imperios și de urgentă, ca națiunea, în deplină libertate, să tramite mandataru noi cari, apretiuindu situațiunea și trebuințele de astăzi, se pună să constituțiunea noastră în armonie cu principiile proclamate în acea memorabilă zi, care va forma un'a din paginile cele mai frumoase ale istoriei României.

Colegiile electorale suntu deschise! Intrati în ele cu vechiă taria și credința română, și alesii vostri voru avé fericirea de a vă spune în curendu ca România un'a și nedespartită, liberă și drepta, este recunoscută de Europă întreaga.

Domnedieu să protēja Români!

Datu în Capitală București, în 18 Martie 1866.

Locotenința Domnescă, Nicolae Goleșcu, Lascaru Cătărgiu, Colonelu Haralambie.

Ministrii, Ioann Ghic'a, P. Mavrogheni, Ioann Cantacuzino, C. A. Rosetti, Dimitrie Ghic'a, Dimitrie Sturza, Majoru Lec'a. (Românulu.)

Pestă 28 Martie.

Domnule Redactoru! În multu prețuile colone ale „Tel. Rom.” nr. 21 dlui Ioann Popu Florentinu îndreptă o epistolă deschisă către amiculu meu I. Vulcanu, și de orece sum convinsu că această epistolă va paré că o enigma celor mai multi stimati cetitori ai acestor colone, mi ieu voia a deslegă acea gâcitură, cu atât mai alesu, căci eu sum causă, machirei dlui autoriu alu „Pitanului séu resunetulu țiganulu.”

Mai înainte de toate mai suntu datoriu a dechiară, ca pasagiulu din corespundința din Viennă, aparută în nr. 2 alu „Familiei”, e u l'amu strafornatu, de orece coregerea corespundințelor eră concediată mie, (ceia ce însa nu știu spusă d. coresp. dlui I. P. Florentinu, amu făcutu nu numai cu pasagiulu amintitu de DSea, ci cu toată corespundința și înainte acestei și cu altele, căci de-si d. coresp. I. s'a recomandat de colaboratoriu la „Familia”, încă — nu scia să scrie românesce!) și acelu pasagi, l'amu strafornatu respective coresp. cu atât mai alesu, căci d. coresp. laudă acelu opu, și i însușiă o clasicitate nemeritată, — eu însa cunoscându acelu resunetu țiganescu de foarte neghiobu și fără nici o schintăa spirituală, m'amu disgustatu și amu aflatu cu cale a dice în acelu pasagiu ca: „Iubim și noi parodiile s u c e s e și compuse cu ore-care genialitate, dar nu ne place de locu a vedé (satirisatu (rectius batjocoritu) să fi disu) I m n u l u n a t i u n a l u (!), căci într'adeveru nu vedem să fi avutu d. parodisatoriu altu scopu (intr'altu chipu totu opulu e fără de scopu) decâtu deriderea inspirațiunei bardului naționalu și însufletirii națiunii, — ceea ce pôte ca s'a intemplat fără voi'a DSele, dar negresitu — e o eróre ce dovedesce destulu, că n'are — schintei'a divină...” — Astfeliu amu strafornatu pasagiulu amintitu, și acést'a amu făcut'o, căci n'amu voitu să fia „Familia” respunditoare despre o laudă făcută unu'a, carele mai cu dreptu merita — o dojenire esemplară, ca unulu carele a cutezatu să se atinga cu mâni profane de unu ce atât de sântu, precum e imnul nostru naționalu: „Descéptate Române!”

Prin aceste nu voiescu a dice, că nu s'aru puté, séu n'aru fi cu cale a face o parodia succésă după „Resunetulu” nemoritoriulu nostru bardu naționalu, ci numai ca spre acést'a nu e chiamatu d. Ioann P. Florentinu! — Respectu persónei și talentulu DSele, însa versificările DSele câte numai amu cetitu până acum'a tipărite și în manuscriptu, dovedescu pré eclatantu, că nu posiede nici o particea din darulu poesiei. — Și această marturisire sinceră și amicală cu atât mai alesu me simtu îndetoratu a i-o

Redactoru respunditoriu Nicolau Cristea.

spune, căci precum și acea epistolă deschisă marturisesce, că DSea și inchipuesce că aru fi poetu și încă unu poetu cu ore-care genialitate, precum și trebuie să fia unu parodisatoriu. — Dar d. Ioann P. Florentinu încă se simte îndreptățitu (!) și chiamatu (!?) de a parodisă Imnul nostru, f i i n d u c a (!): și în teatrulu „ander Wien” se parodisă lucruri seriose, asiă e parodisată tragedi'a: „Narcis” prin „Narcis Cis.” — Déca d. Ioann P. Florentinu mi-aru și puté dovedé că parodiile asemenea acestui „Cis” prostolanu aru avé vre-unu pretiu literariu (ceea ce însa nici autorii acestor parodii nu pretindu), a-siu dice că acele parodii nici într'privința nu se potu asemená cu „Pitanulu” DSele, căci în acele se desvalesce comicumul prin contrastulu nemarginitu ce existe între persónele, datinele tempulu etc. din aceste piese contrastate. Dar ce contrastu comicu este între ridiculosulu „Pitanu” și seriosulu „Resunetu”? . . . ? ! ? ! ? Într'adeveru aflăm unu contrastu, însa nu contrastu parodicu, ci unu contrastu demnu de compatimitu, unu contrastu ridiculosu ce existe între genialitatea „Resunetu” — lui și între simplitatea „Pitanu” — lui! — Dlu Ioann P. Florentinu însa se scóla și cu o emfaza cutropitoare ne reflectédia, ca: DSea a dechiamatu „Pitanulu” seu de atâtea și atâtea ori, provocatu și neprovocatu, în cercurile mai de rendu și în cercurile mai înalte, auditu l'a dechiamatu și de alții (!) și de altele (!!) lătitu-s'au în toate părțile, în Transilvani'a, Bucovin'a, Banatu, Moldov'a, Craiov'a și — la Paris! La doctori, preoti, profesori și boeri . . . și (să fimu seriosi!) l'au o n o r a t u în moduri felurite! etc. etc. Noi la aceste cutediamu a reflectá numai aceea, că macaru să fi trecut „Pitanulu” noue țeri și noue mări, și dincolo de Mexico încă nu me pôte convinge că acelu resunetu țiganescu nu e o batjocură, ci e parodia. Prin urmare nici ca me indoiescu despre adeverulu asertiunei dlui coresp. I. cându dice că ascultatorii mai ca pocni-au de risu la dechiamarea „Pitanului”, dar nu punu la indoiești nici afirmatiunile acum amintite ale dlui I. P. Fl. — lu facu însa atentu, că risulu e unu motivu foarte dubiosu, și adese-ori nu scii că n'aru risu ore chiaru de — autoriu. Apoi în astfeliu de casu déca respectivulu se și mai provóca la acelu risu, cu atât mai ridiculosu se face.

Altfelu: Schuster bleib beim Leisten: și va fi pace între noi!

Iulianu Grozescu.

Provocare la marinimitate!

Câmpia Ardélului, care altadata a fostu canaanulu țerei se lupta astăzi cu cea mai mare fómote din cauza că de vre-o 2—3 ani a avutu o recolta foarte rea.

Întru adunarea mijlocelor spre alinarea acestei fómote s'a organizatu în comitatulu Turdei, de a cărui jurisdicțiune se tine o mare parte a Câmpiei, unu comitetu cu locuința în Turd'a, care apeléza la simțiulu de umanitate și compatimire alu tuturor locuitorilor patriei, a confratilor din Banatu și țier'a ungréseă, că să binevoiescă prin ori ce ajutore a-si dovedé compatimirea către confratii lor muritori de fómote. Grabnic'a ajutorare a acestor lipsiti e o întrebare de viață atât pentru presentu câtu și pentru venitoriu.

Ajutorele banale se potu tramite ori deadreptulu, ori prin respectivele redacțiuni la susu atinsulu comitetu.

Numele tuturor ajutorilor se voru aduce la cunoscința publică prin Gazetele patriei.

În urma suntu rogate toate redacțiunile a reproduce acést'a provocare în prețuile lor foi.

Turd'a 11 Martie 1866.

Comitetulu pentru lipsiti din Campia comitat. Turdei.

Ioann Cristea,

compactoru în Sabiu, se recomanda on. publicu român cu legarea de cărți, protocéle, brosiure etc. și preste totu cu executarea tuturor comisiunilor, ce cadu în cerculu compactoriei, promitendu lucru promptu și solidu și prețuiri câtu se pôte mai moderate.

Locuința: Sabiu, stradă iernei (Wintergasse) Nr. 253 vis-a-vis dela tipografi'a archidieceșana. Nr. 10—3

Burs'a de Vienn'a.

Din 23 Martie (4 Apr.) 1866.

Metalicele 5%	57 35	Actiile de creditu	136 10
Imprumutulu nat. 5%	61 45	Argintulu	104 50
Actiile de banca	715	Galbinulu	5 04

CORESPUNDINȚIA. Ilustr. S. dl. Cons. gub. E. M. Dela publicarea celor din nr. 11 nu amu mai primitu nimic'a.

Inștiințare. Din causă SS. serbatori ale Pasciloru nrulu viitoriu alu „Tel. Rom.” va aparé numai Joi adeca în 31 Mart.

„Telegrafulu Român” saluta pe toti cetitorii lui și pe toti fratii romani cu

„Christosu au înviatu!”

Editur'a și tipariulu tipografiei archidieceșane.